

Water op straat zal normaal worden

Slechts twee procent van de Nederlanders vindt klimaatverandering echt belangrijk. Toch zal Nederland op de schop moeten om een miljardenschade te voorkomen

Ieder vakblad en iedere website op het gebied van water en/of het beheer van de openbare ruimte staat er vol mee. Ons klimaat verandert en dat heeft een mega-impact op alles en iedereen. Tegelijk staan deze problemen laag in de pikorde van maatschappelijke problemen. Slechts twee procent van de Nederlandse burgers zou belang hechten aan dit probleem. Hans Oosters vertelt hoe hij als voorzitter van de Unie van Waterschappen en dus in zekere zin de *baas* van alle Nederlandse dijkgraven dit thema op de politieke agenda probeert te krijgen.

Auteur: Hein van Iersel

5 min. leestijd

heeft ongeveer een uur tijd voor het interview, maar in die tijd verdrinkt hij uw redacteur bijna in een stortvloed van meningen, feiten en visies over waar het naartoe gaat op het gebied van het veranderend klimaat en de rol van de waterschappen daarin. Het laatste wapenfeit van de Unie van Waterschappen is de recente introductie van een investeringsagenda: *'Naar een duurzaam Nederland'*, die samen met de gemeentes en de provincies is aangeboden aan het kabinet. Oosters: 'Er staan grote dingen te gebeuren op het gebied van energietransitie, de circulaire economie en klimaatadaptatie. Natuurlijk is klimaatadaptatie voor jullie lezers het belangrijkste, maar voor al deze zaken geldt dat het om zeer ingrijpende processen gaat waar heel Nederland letterlijk en figuurlijk voor op de schop moet en die het kabinet zeker niet alleen kan. Zij hebben daarbij de lagere overheden nodig.' Het doel van het investeringsprogramma is om dit de landelijke overheid nogmaals onder de neus te wrijven. In september 2017 zal dat nog een keer gebeuren wanneer het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie naar het parlement zal worden gestuurd. Oosters weet dat hij het tij tegen heeft. Zaken als klimaatadaptatie, energietransitie en circulaire economie zijn geen sexy politieke onderwerpen. Het klimaat zal echter niet wachten en de meeste politieke partijen hebben aangegeven door te willen pakken met deze onderwerpen.

Achterstand

Oosters constateert dat Nederland een forse achterstand heeft in te lopen als het gaat om klimaatadaptatie. 'Zeker voor een rijk, welvarend land hebben we minder gedaan dan we hadden moeten doen. Natuurlijk is er gewerkt aan klimaatadaptatie, maar altijd met de handrem erop.' Die stelling wordt treffend geïllustreerd door cijfers van kennisinstituut Deltares. De schade die in Nederland kan ontstaan door effecten als wateroverlast, droogte en hittestress wordt door dit kennisinstituut geschat op een bedrag van 71 miljard euro tot 2050. Dat zou echter ook hoger kunnen uitvallen. De vele honderden miljoenen euro schade door hagelstormen en regen in juni 2016 in Zuid-Nederland zeggen wat dat betreft genoeg. Oosters doelt specifiek op die gebeurtenis, als hij een quote aanhaalt van weerman Hiemstra, die het jaarnaal in juni 2016 opende met de zin: 'Welkom in het klimaat van morgen.' Voor ondernemers en burgers die hierdoor worden getroffen heeft dit nog een extra nadeel. Zulke enorme regen- en hagelbuien zullen tot het normale weerbeeld gaan behoren en zijn daarom in de visie van de dijkgraaf niet langer aan te merken als ramp. Ook de overheid stelt zich overigens op dit standpunt. Het is

Een bezoek aan de voorzitter van de Unie van Waterschappen is een wat verwarrende aangelegenheid. Oosters is in het dagelijks leven dijkgraaf van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en zetelt daarom aan de Maasboulevard in Rotterdam. Dat levert veruit de mooiste skyline van heel Nederland op. Met onder andere zicht over de beroemde Rotterdamse bruggen en de haven, maar dan vanuit een kamer die de grandeur heeft van een regentenverleden met manshoge haardpartijen en dito lambrisering. Deze tegenstelling geeft aardig aan waar de Nederlandse waterschappen voor staan: gericht op de waterproblematiek en het klimaat van de 21ste eeuw, maar wel vanuit de eeuwenoude geschiedenis die waterschappen met zich mee torsen. Waterschappen hebben de naam nog bureaucratischer en logger te zijn dan andere overheidsinstellingen. Bij Oosters is daar weinig van te merken. Als hij begint te praten, gaan alle sluizen open. Oosters

INTERVIEW

aan burgers en ondernemers zelf om zich hier tegen te beschermen.

Vorderingen

Hoewel klimaatadaptatie volgens Oosters dus altijd met de voet op het rempedaal is doorgevoerd, zouden de waterschappen op dit gebied wel duidelijk leidend zijn. Aan maatregelen op gebied van klimaatadaptatie zouden de waterschappen sinds 2005 1,5 miljard hebben geïnvesteerd. Daarnaast hebben de waterschappen de ambitie uitgesproken om in 2020 40 procent van hun energie terug te winnen en in 2025 energieneutraal te zijn. Met betrekking tot de circulaire economie kunnen de waterschappen vergelijkbare cijfers laten zien. Waterschappen kunnen nu al 20 procent van hun afval hergebruiken, tegen 7 procent bij gemeentes. Dat laatste succes is goed te verklaren door de inzet van afvalwater. Het slib uit afvalcentrales wordt voor tal van doeleinden gebruikt.

Alles is versteend en water
kan onbelemmerd overal
heen stromen.
Nergens ligt meer een
drempel of stoepwand

Klimaatneutraal bouwen

Waterschappen, provincies en gemeentes zullen de komende tijd met extra gas op het pedaal aan de slag moeten gaan om Nederland klimaatbestendig in te richten. Waardevolle aanzetten daartoe zijn volgens Oosters geleverd door het 'Deelprogramma Nieuwbouw en Herstructurering', dat onderdeel is van het nationale Deltaprogramma. Hoewel in het programma goede ideeën zouden staan, mag het volgens de voorman van de Unie van Waterschappen allemaal wat minder vrijblijvend. Oosters geeft een treffend voorbeeld. 'Een ziekenhuis mag volgens het Bouwbesluit al haar technische installaties gewoon in de kelder plaatsen. Zelfs als er een aantoonbaar risico is dat bij een overstroming of hevige regenval de hele kelder volloopt, wat voor

miljoenen euro schade kan zorgen en zelfs de gezondheid van patiënten in gevaar kan brengen.' Volgens Oosters zou de overheid dit soort zaken op moeten nemen in de bouwregelgeving en nieuwbouwplannen voortaan moeten toetsen op klimaatbestendigheid. 'De bouwbranche wil dat ook graag, maar is uiteindelijk ook afhankelijk van de eisen van opdrachtgevers.'

Er is niet veel fantasie voor nodig om dit soort voorbeelden uit te breiden naar de openbare ruimte. Nu is het bijvoorbeeld zo dat agrarische gronden vaak op plekken liggen, die gevoelig zijn voor overstromingen en wateroverlast, terwijl natuurgebieden op minder gevoelige plaatsen zijn gesitueerd. 'Wat zou er makkelijker zijn dan bij herinrichting van een gebied de functies om te wisselen, zodat een natuurgebied tijdelijk kan dienen als opslag voor grote hoeveelheden water? Dat vereist wel een andere manier van denken.'

Waarbij het overigens een illusie is om te denken dat je iedere overlast door overmatige regenval kunt voorkomen. Oosters: 'Dat zal nooit lukken.'

Water op straat zal normaal worden. We moeten wel zorgen dat we het stedelijk gebied en het buitengebied zo inrichten dat de effecten van die overmatige regenval minder ingrijpend en desastreus zijn. Dat kunnen wij als waterschappen niet alleen. Kijk ook eens naar de inrichting van onze binnensteden. Vaak ligt nergens meer een drempel of stoeprand. Alles is versteend en water kan onbelemmerd naar binnen stromen. Op veel plaatsen is het een gladde plaat natuursteen van gevel tot gevel. Als er dan te veel water is, loopt het zo de huizen en winkels in.

In Rotterdam, maar ook in andere steden, zijn gemeente en waterschap daarom met zogenaamde stresstests of klimaatchecks bezig. Het idee is dat je via 3D modellering inzichtelijk probeert te maken waar water naartoe stroomt en op basis daarvan maatregelen kunt nemen.'

Volgens Oosters is het belangrijk dat wij met zijn allen beseffen dat we Nederland op een andere manier moeten inrichten. De rampzalige gevolgen

van de hevige regenval van juni 2016 hebben daarmee toch een positief effect. Het klimaat van de toekomst heeft een gezicht gekregen en niemand kan zijn ogen nog sluiten voor de enorme consequenties. Oosters: 'Er is geen land in de wereld dat zo gemaakt is als Nederland. Dat is een fantastische prestatie, maar samen met ons intensieve grondgebruik heeft dat er ook voor gezorgd dat iedere marge weg is uit het systeem.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-6655